

ԳԱՅՐԵՆԻՔ

10
Փայտայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

10
Փայտայ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ և Գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ. գաւառական բոլրա-տարութեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ և եռամսեայ բաժա-նորդ ալ կընդունուին:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Քիզա փաշա խան Թ. 44: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր ետ չէ ստուիր: Ծանուցման տողը մեկ անգամի համար 3 դրուշէ. աւելի ան-գամի համար սակարկութիւն կըլլայ:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Խորհրդէն լէվանթի ուղղեալ նա-մակէ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը քաղեմք:

«Տիգրանակերտ և Սէվէրէի ըրած ճամբորդութենէս կը վերագառնամ, ուրոնք Խորհրդէն վեց օրուան հեռաւորութիւն ունին. Այս կողմերը այս տա-րի առաւ հունձք կայ և ցորենին գինը վար է: Զարմացայ Տաւրոսի լեռանց հա-րաւային կողմը արգասաւոր առաւ հող տեսնելով, որուն մէջն է նաև Միջագե-տաց երկիրը: Կան շատ տեղեր ալ ու-րոնք ցարգ անմշակ մնացած են: Այս գաւառը կը բնակին քիւրտեր և արապ-ներ որոնք ընդհանրապէս ծոյլ են և ու-րոց ներկայութիւնը աշխատասէր և խա-ղաղ ժողովրդեան արգելք եղած է միշտ: Խորհրդէի շուրջը բազմամարդ է, սա-կայն շատ աշխատասէր անձինք գոհ կըլ-լան ուրիշ տեղ մը փոխադրուելով, բա-ւական է որ հարստահարիչ ցեղերէ ա-պահովութիւն կարենան վայելել:

«Սոյն երկիրը եղբայր դրախտ մը շի-նելու համար զօրաւոր և արդար վարչու-թիւն մը պէտք է հաստատել, որ բնակ-չաց կեանքն ու ինչքը պաշտպանէ, դադ-թականութիւնը քաջալերէ, փոխադրու-թեան միջոցները դիւրացնէ և քաղա-քակրթութիւնը ծաւալէ: Եթէ այս պայ-մանները գործադրուէին, այս ընդար-ձակ դաշտերը հնարագէտ ժողովուրդով մը պիտի լցուէին և հասոյթները շատնա-լով, կարիք ծախքերը հոգալու մեծ զեւրութիւն պիտի ընծայուէր:

«Ճամբորդութեան մէջ Արշէն-Մա-տէնն այցելեցի, քաղաք մը որ պղնձէ հարուստ հանքեր ունի, բայց դժբաղ-դարար շատ քիչ աշխատութիւն կայ, և այս եղանակաւ կայսերական Գանձը մե-ծապէս չկրնար օգտուի: Այս հարուստ հանքերը մանաւանդ այս միջոցիս մեծ եկամուտներ պիտի հայթայթէին, եթէ առանձին ընկերութեանց տրուած լինե-ին, որոնք դուրսէն ստակ բերելով, շատ մարդիկներ պիտի գործածէին և այս-պէս խնայողութեան և կարեւոր ձեռնար-կութեանց դադաւարը պիտի դարձու-ցանէին: Այսպիսի պարագայէ մը կա-ռավարութիւնն ալ պիտի օգտուէր: Վա-սըն զի կառավարութիւն մը ինքը հա-րուստ չկրնար ըլլալ քանի որ ժողովուր-

դը կատարելապէս աղքատ է: Միջագե-տաց և Հայաստանի հասութից ընդար-ձակ աղբիւրները (երկրագործական և հանքային) կառավարութեան բոլոր պարտքերը վճարելու և ընթացիկ ծախ-քերը հոգալու բաւական կրնան ըլլալ:

«Տիգրանակերտի կռակալը որ բա-ւական շարաթներէ ի վեր Մալաթիա և ուրիշ քաղաքներ կը պտըտէր, իւր պաշ-տօնատեղին վերագարձաւ: Իւր ներկա-յութիւնը և բացակայութիւնը իրարմէ մեծ տարբերութիւն մը չունին: Վասն զի կարողութեան տէր անձ մը չէ, մանա-ւանդ այս միջոցիս յորում Տաճկաստանէն բարենորոգմանց կապաւոր: Արդարու-թեան ատենին քննիչ Նիազի էֆէնտիի ալ մի և նոյնը կրնայ ըսուիլ: Ասոր նա-խորդը որ պաշտօնով Հալէպ գնաց, լըր-ծամաւ և Խաթու անձ լի էր:

«Խորհրդէի կռակալը այժմ բացա-կայ է և Տաւրոսէն անդին Խորհրդէի հարաւակողմի գաւառները կը գտնուի: Դաւառին այս մասը յիշաւի Տիգրանա-կերտի կը վերաբերի, վասն զի բնակա-նաբար անոր հետ յարաբերութիւն ու-նի: Սէվէրէի Տիգրանակերտէն 18 ժամ հեռի է, իսկ Խորհրդէն 30 ժամ: Սա-կայն Խորհրդէի կը պատկանի: Նոյնպէս Մալաթիա որ 18 ժամ հեռի է Խաթուր-դէն իսկ և 3 ժամ Տիգրանակերտէն, այս վերջինին իրաւասութեան ներքե կը գտնուի: Եթէ Մալաթիայէն Տիգրանա-կերտ երթալու համար Խաթուրդէն անց-նիլ հարկ է:

«Կիսաբաժնի գորաւար Մուսթաֆա փաշա վան փոխադրուեցաւ: Բոլոր ժո-ղովրդեան սիրելի եղած էր: Անցեալ տարի հինգ զօրանոցի և հիւանդանոցի մը շինութեան վրայ արթնութեամբ հըս-կեց: Ասկէ զատ այսպիսի շինութիւն մը հարկւրաւոր գործաւորաց օրական հա-ցը ճարելու պատճառ եղաւ: Առաջին անգամ է որ հասարակային շինութիւն մ'եղաւ հոս առանց ժողովրդեան ծանր բեռ մ'ըլլալու»:

«Խալաֆական դեսպան Բօրթի կոմսը երկուշաբթի օր կայսերական պալատը ճաշեց վէհ: Սուլթանի հրաւիրանքով իւր հետ կը գտնուէին Բօլլօ-պիանօ կոմ-սը, Վէրնօնի քարտուղարը և այլք: Նոյն-պէս առաջին նախարարը, Ներքին գոր-ծոց, պատերազմական գործոց նախա-րարները և Սաֆիէթ ու Բատրի փաշա-

ները ներկայ կը գտնուէին: Ճաշէն վեր-ջը Բօրթի կոմսը վէհ: Սուլթանին հետ առանձին տեսնուեցաւ:

«Ղալաթիոյ դրամատեսարց հետ վերջին կարգադրութիւնը աւարտել լը-մնցեր են և կայսերական իրաւէն եւ-նելուն պէս պայմանագրութիւնը պիտի ստորագրուի եղեր:

«Երկուշաբթի դիշեր անգղիական դեսպանատունը փառաւոր ներկայացում մը տրուեցաւ, ուր դեսպանները, անգ-ղիացի երեսէլիներ և բարձր ընկերութե-նէ պատուաւոր մարդիկ ներկայ գտնը-ւեցան:

Ներկայացումէն վերջը չքեղ պարա-հանդէս մ'ալ տրուեցաւ:

«Մայրաքաղաքիս և Վիէնայի միջև Պոսնայի ճամբով հաստատուած հեռա-գրական գիծը որ վերջին պատերազմէն կըլլալէ առաջ այս օրերս:

«Յունաց Ս. Պատրիարքը Սպանիա-կան դեսպանին ի Բերա փոխադարձ այ-ցելութիւն մ'ըրաւ առջի օր:

«Պուլլարիոյ մէջ առաւ ձիւն դա-լով, վարնայի և Ռուսոնդի երկաթուղ-ւոյն երթեկութիւնը դադարէ է:

«Արիսթօքլէս էֆ. ի ձերբակալու-թեան պատճառը այն է եղեր թէ այս անձը քանի մը տարի առաջ յունարէն Բրիտոնէականի մը տպագրութեան հը-րաման տուեր է, որուն մէջ Մարգարէ-ին նկատմամբ անպատշաճ դիտողութիւն-ներ կան եղեր:

«Պէրլին գացող օսմանեան պատուի-րակները վաղը մայրաքաղաքս կը դառ-նան:

«Տէրվիշ փաշա որ այժմ Իսկիւս կը գտնուի, մօտերս Գօսօփա պիտի եր-թայ:

«Վիհ. Սուլթանին փեսայ Նէճիպ և Մէհմէտ փաշայներուն ամսականը 15,000 զրուշի բարձրացաւ:

«Իշխանուհի Զէյնէպ հանըմ անգ-ղիական դեսպանին ի պատու կոչուեց մը պիտի տայ վաղն իրիկուն:

«Տատ սրտածովիկ են մանրամասն տե-ղեկութիւնք այն հրդեհին որ երեք շա-բաթ առաջ Վիէնայի մէջ մեծ թառ-րոն մը և հարկւրաւոր անձեր յաճին գործուց: Երբ թառրոնին վարագոյրնե-րը կրակ առին ճրագի մը վար իյնալէն, ահարեկեալ հանդիսականք խուռն բաղ-

մուծեամբ գիւմերին զէպի գումները, և զիրար կոխտելով գումնային մուծքերն այնպէս խափանեցին որ շատ քիչերը կարող եղան գումներէն փախչելով աղատիր իբր 100 անձինք աղատեցան պատուհաններն երկնցուցած սանդուղներու միջոցաւ և պատուհաններէն ցատքելով: Իբրը 750 անձինք կորսուեցան, և մեծագոյն մասն այնպէս այրած էին որ կարելի չէր զանոնք ճանչնալ: Ոմանց ոսկրերէն մէկ կամ երկու ոսկր միայն մնացած էր: Հրդեհէն այնպէս ահաւոր և յանկարծական էր, որ կը թուէր թէ մարդիկ ուշիթափ եղան, և չկրցան ոչ ջանալ կրակը մարելու, և ոչ յորմար միջոցներ ձեռք առնուլ աղատելու: Մեռեալներուն աղքատ տղաքանաց բաշխելու համար մեծագումար դրամ հանգանաւ կուած է:

— Մ. Լէսէփս, որ Սուէզի ջրանցքը բացաւ, և հիմա կաշխատի բանալ Բանամայի ջրանցքը, կորսնցուց իւր կինն երբ 68 տարեկան էր, և անկին մնաց շատ մը տղաքներով և տղիկներով: Երկու տարի ետքն ամուսնացաւ փարիզի մէջ մանկամարդ կնոջ մը հետ, և այն ատենէն ի վեր ունեցած է վեց զաւակ ևս: Մ. Լէսէփս հիմա է 80 տարեկան, և զեռ կորովի է: Մանկամարդ կինը լաւ օգնական մ'եղած է անոր, և կըսուէր թէ այս կնոջ ազդեցութեամբն է որ Մ. Լէսէփս ձեռք զարկած է բանալու Բանամայի ջրանցքը:

— Միացեալ Նահանգաց Ելեմտից պաշտօնեայն կըսէ թէ եկամուտը այս ելեմտական տարւոյ որ կը վերջանայ յառաչրդայ յուսարս աստուծոյ պիտի ըլլան 130 միլիոն թալէր, կամ իբր 29,510,000 Օսմանեան լիտ աւելի քան նոյն տարւոյ ծախքը: Այս աւելի եկամուտը պիտի դործածուի ընդհանուր պարտուց գլխաւոր հատուցման: Կը խորհուի թէ 10 տարեկէն Ամերիկայի ընդհանուր պարտքն ամբողջապէս պիտի հատուցուի: Ելեմտից պաշտօնեայն կառավարիչ միանգամայն ջնջեւ ալ և այլ տուրքեր:

— Գանի մ'ամսէ ի վեր Բարիզի մէջ ի տես հասարակաց դրուած էր պատկեր մը որոյ անունն էր «Բրիտան առաջի»

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ ԱՍՊԵՏԸ

Է.

ԵՐԳՈՒՄ

(Շար. տես թիւ 902)

— Այս տանը վարձակալներուն վրայ տեղեկութիւն մ'առնուլ կուզէք, քաղաքացի, ըսաւ անոր. խօսեցէք պատրաստ եմ պատասխանելու:

— Շնորհակալ եմ քաղաքացի, թոթովեց Մօրիս. բարեկամի մ'անունը կը փնտռեմ:

— Անունը ըսէք, քաղաքացի, այս թաղին բոլոր մարդիկը կը ճանչնամ ես. Եւր կը բնակէր այս բարեկամը:

— Կարծեմ ժագ փողոցը կը բնակէր. բայց կը վախճամ մի դուցէ փոխադրուած ըլլայ:

Պիղատոսի Պոնտացւոյ», գործ ճարտարաբանութեամբ Մունգաչի անուն հունգարացի նկարչի մը: Ամէն մարդ որ տեսած է պատկերը, սքանչուցած է անոր գեղեցկութեան վրայ: Պատկերին մէջ կան 21 անձինք, և իւրաքանչիւրն ի նոյնն է կատարեալ պատկեր: Կըսուի թէ Բրիտանոսի պատկերն է մարդկային գեղեցկութեան կատարեալ տիպարը: Բարիզի մէջ 200,000 անձինք մուտք վճարելով տեսած են այս պատկերը: Հիմա պատկերը Վիէննա զրկուած է հոն ալ ի տեսալ հասարակաց դրուելու, և անտի պիտի զրկուի Եւրոպայի ուրիշ մեծ քաղաքները:

— Ձինացիք նոր ամբողջիւններ կը շինեն կեդրոնական Ասիոյ մէջ Գուլճա գաւառին սահմանադիտոյն վրայ, այն գաւառին զոր Ռուսը ըստ նոր գաշնադրութեան խոստացած են թողուլ Ձինացի: Ձինացիք կը խորհին Գաշկարիայէն 8000 ընտանիք բերել իշխեալ գաւառը բնակեցնելու համար անոնց տեղն որ դաղթած են ի Ռուսիա:

ՊԱՇԱՐՄՈՒՆՔ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ

Ձիւյ կարեւոր մայրաքաղաք որ այնչափ անգամ պաշարուած և առնուած է որչափ Երուսաղէմ: Այս քաղաքին շինութեան ժամանակն ծանօթ չէ մեզ, բայց շինութենէն ետքը Երուսաղէմ եղած է ստէպ նիւթ կուլոյ, և ստէպ աւերուած և նորոգուած է, և չիք տարակոյս թէ այս ստէպ փոփոխմանց պատճառաւ քաղաքին այժմու գետինը տեղ տեղ իբր 30 օտք վեր է հին գետնէն, և հովիտը որ ի սկզբան կը բաժնէին զայն մաս մաս հիմա լցուած են իսպառ հողով և աւերակօք: Ստորեւ նշանակուած են գլխաւոր պաշարմանը և առք Պաղեստինու այս նշանաւոր քաղաքին, բայց կարճառօտ դրամները որ եղած են Մտկարայեցուց և վերջին Սիւնիկեանց ժամանակ յիշուած են հոս:

Արդ զԵրուսաղէմ պաշարեցին՝

Ն. Բ. ԴԻՐ.

Յեսու	1425ին
Դաւիթ	1048ին
Սիսաք	974ին
Ասորեստանցիք	771ին

— Բայց անունն ինչ էր. պէտք է որ անունը գիտնամ:

Մօրիս վայրկեան մը վարանած մնաց. յետոյ միտքն եկած առաջին անունը տուաւ:

— Բընէ է, ըսաւ:

— Գո՞րծը:

Մօրիս խաղաղորդներու մէջ մնացած էր:

— Խաղաղորդի սպասաւոր մ'ըսաւ տնիկա:

— Այս պարագային մէջ, ըսաւ ուրիշ մը որ հոն կեցած էր և Մօրիսին երեսը կը նայէր ապշուածեամբ, տիրոջը պէտք է դիմել:

— Շատ ճիշդ է, ըսաւ գունապանը, տէրերը գիտեն իրենց գործաւորաց անունները, և ահա Տիբոնի քաղաքացին կուգայ որ խաղաղորդի գործարանին վերատեսուէն է և 50 էն աւելի գործաւոր ունի իւր գործարանին մէջ:

Փարաւոն Նեքաուլ	610ին
Նաբուգոդոնոսոր	587ին
Պաղոմէոս Սուլտէր	320ին
Անտիոքոս Եսլիման	170ին
Պոմպէոս	63ին
Կրասոս	54ին
Հերովդէս	37ին

Յետ Գր.

Տիտոս Վեսպասիանոս	70ին
Ադրիանոս	135ին
Խոսրով	614ին
Հերակլիոս	628ին
Օմար ամիրապետ	637ին
Սելճուգեան Թուրքը	1078ին
Կոտփրուա տը Պուլլեոն	1099ին
Սալահէտտին	1187ին
Թուրքը	1217ին
Խաչակիրք	1229ին
Թուրքը	1244ին
Սէլիմ	1517ին
Պոնաբարդ	1799ին
Մէհմէտ Ալի	1832ին
Թուրքը	1840ին

(Աւետարեւր)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման մասին 10-12 օրէ ի վեր Բ. Դրնէն լուր չը կայ բնաւ. չը գիտցուի թէ այս լուր թիւնը ինչ կը նշանակէ և երրորդ տեսակցութիւնը մինչև ցարդ ինչու տեղի չունեցաւ:

Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման խնդրոյն առ կախ մնալը թէ տեղութեան և թէ ազգին միասակար ըլլալը ամենուն յայտնի ճշմարտութիւն մ'ըլլալով, փափաքելի էր որ այս խնդիրը ժամ առաջ լուծուէր, և այս լուծումը բնականաբար Ն. Սրբազնութեան յայտնած պատճառներուն բարձու մէջ կրնայ հետեիլ:

Ուտիկանութեան պատժական ատեննին կողմանէ Ազգային Պատրիարքարան զրկուած դիր մը խիզանու Ուսումնասիրաց ընկերութեան կողմանէ անցեալ տարւոյ մարտ ամսոյ մէջ հրատարակեալ կանոնադրութեան մը հեղինակին, ընկերութեան Ատենապետին և նորա բոլոր անդամոց անունները և ուր բնակիլը կը հարցնէ և կը խնդրէ որ այս մանրամասն տեղեկութիւնները ինչպէս նաև

նա կրնայ քեզի տեղեկութիւն տալ:

Մօրիս ետին գառնալով, բարձրահասակ և ճոխ լաթերով մարդ մը տեսաւ որոյ հարուստ ըլլալը վրայէն կերեւէր:

— Միայն հարկ է ընտանեաց անունը գիտնալ, ըսաւ գունապանը:

— Անհէնը ըսի արդէն. Բընէ է:

— Բընէ աւագանի անունն է. իմ քրոջուցածս ընտանեաց անունն է: Իմ քրոջու գոնուող բոլոր գործաւորները իրենց ընտանեաց անունովն արձանագրուեալ են:

— Ճշմարիտ, ըսաւ Մօրիս այս կերպ հարցաքննութենէ կամոց կամոց ձանձրանալ սկսելով, ընտանեաց անունը չեմ գիտեր:

— Բայց ինչպէս, պատասխանեց խաղաղորդի գործարանին վերատեսուչը ժպտալով մը որ աւելի ծաղրականի կը նմանէր, ինչպէս քաղաքացի, ըսւ բարեկամիդ ընտանեաց անունը չեմ գիտեր:

յիշեալ կանոնադրութենէն օրինակ մը Պատժական ատենին հաղորդուին Պատ. րիարքարանի կողմանէ :

Դեր. Տ. Մատթէոս Ս. եպիսկոպոս Իգմիւրեան իւր անձնական տկարութեան և Ագրիանուպօլսոյ օգին խոնարհութեան պատճառաւ առաջնորդական պաշտօնէ հրաժարական զրկեալ է, իւր շնորհակալութիւնը յայտնելով Գաւառական ընդհ. ժողովոյ որ այսպիսի ընտրութեամբ մը պատուեալ է զինքը :

Վարչական խորհուրդը այսօր նիստ ունի յԱզգ. Պատրիարքարանի :

Պալատու խորհրդեան երկուսն վարժարանի Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ մեզ թէ տեղւոյն խորհրդեան ընկերութիւնը Նորայրի բաւարանէն օրինակ մը վարժարանին նըուիրեր է :

Լսեցինք թէ Եգիպտոսի ժառանգական խնդրոյն զոհ դառնող Ակնցի Խօշեան Յարութիւն Ներքին գործոց նախարարութեան բողոք բարձր է «խղճատար և ողորմածասիրտ» Նարեանի դէմ :

Մեղու Հայաստանի կը դրէ թէ Վանայ երկրագործական դպրոցի համար զոր խրիմեան սրբաղան հիմնադրած է, 1200 բուսկի զրկուեալ է ի Վան, որոյ հազարը Պ. Մկրտիչ Սանասարեանց և 200ը Փեթրսպուրկ բնակող Պ. Յովսէփ Իգմիւրեանց նուիրած են. երկուքն ալ խոստացեր են ամէն տարի այս դպրոցին օգնել :

Ա. Զ. Դ.

Ներկայիւս պատիւ կը համարիմք ծանուցանել Մեծարգոյ հասարակութեան, որ յառաջիկայ Ս. Ծննդեան տօնի առթիւ Ազգ. Հիւանդանոցի «Արհեստարանին» մէջ զանազան տեսակ լաւ կօչիկներ պատրաստուած են, որն սը գոհացուցիչ գիներով կը վաճառին ի Մեծ-Նոր խան միջնայարկ թիւ 49 Հիւանդանոցի Դրասենակը :

Սիրելի է մեզ հաւատալ, որ Մեծար-

— Ոչ :

— Ուրիմն հաւանական է որ զայն չը պիտի կարենաս դռնել :

Եւ քաղաքացի Մօրիսը խորհելով քանի մը քայլ առաւ և Սէն-Ժաք փողոցը տուն մը մտաւ :

— Եթէ անոր ընտանեաց անունը չես գիտեր, սա պիտի ըլլայ որ . . . Ըսաւ դռնապանը :

— Հէ՛, չեմ գիտեր, պատասխանեց Մօրիս որ կարծիք թէ իրեն հետ կախ ընել կուզեն, և ինքն ալ արդէն այսպիսի փափաքէ մը հետ չէր : Ասով ինչ ըսել կուզէս :

— Ոչինչ քաղաքացի. ոչինչ, միայն թէ եթէ բարեկամիդ անունը չես գիտեր, հաւանական է որ Տիբսիէ քաղաքացիին ըսածին նման չպիտի կարենաս դռնել զայն :

Եւ դռնապանը ուսերը վեր վերցնելով, բնակարանը մտաւ :

Գոյ ազգայինք պիտի փութան դնել սոյն արհեստարանի գործերէն, զի գոյացած շահը 600 ի մօտ թշուառ պատրաստարեւոյ պիտի յատկանայ :

Դրասենակը բաց պիտի ըլլայ ժամը 3էն 11. (Կնիք)

13 դեկտ. 1881

Դրաս. Ազգ. Հիւանդ.

Սոյն պաշտօնական Ազգ. հրատարակելով, քաղցր պարտք կը համարիմք բարեհաճել ազգայիններու գովթն ու կարեկցութիւնը հրաւիրել այս ազգային տան վրայ ուր 600 ի մօտ պատասպարեալք այսպիսի սաստկաշունչ եղանակի մէջ հաղարաւոր պէտքերու կը կարօտին և Հոգաբարձութեան վրայ ծանրացած են :

Փափաքելի էր որ Պատ. Հոգաբարձութիւնը Ս. Ծննդեան և Զատիկի տօնին առթիւ սիմեանց այցելութիւն ընել չուզող ազգայիններէ մէյմէկ այցելադին հաւաքելու սովորութիւնն ալ ի դործ դնել սկսէր, որմէ գոյացեալ գումարը փոքրիկ օգնութիւն մը կրնայ ընծայել Հիւանդանոցին :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Փարիզ 26 դեկտ.

Փարի ժուրնալ կըսէ թէ Պօլսոյ խալական դեսպան Բօրթի կոմսը մի և նոյն պաշտօնով Փարիզ պիտի փոխադրի :

Թունուղ 26 դեկտ.

Խալական հիւպատոսարանի առաջին թարգման Պ. Բէսդալուքալի, Խալիոյ մէջ հրատարակուած Մուսթաքէլ արաբերէն թերթին խմբագրութեան գործադիրը ըլլալը երեսն չորս տարի առաջ տօնէն հրաժարեցաւ :

Հռովմ 26 դեկտ.

Ս. Պապին խնդրոյն որ քաղաքական գոյն առնուլ կսկսի, օտարաց միջամտութեան տեղի չտալու համար, Խալիոյ կառավարութիւնը Հռովմի մէջ Պապին ազատութիւնը ապահովելու միջոցներու վրայ կը խորհի :

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վագրթ կըսէ թէ Բ. Դրենն Զմիւռնիոյ կուսակալին հրահանգ զրկուած է :

Մօրիս դռնապանը ծեծելու փափաք մը զգաց. սակայն այս վերջինը ծեր էր. տկարութիւնը զինքն ազատեց :

Գիշերը կը ժողնար և Մօրիս հաղիւքանի մը վարդեան ունէր ցերեկէն. ուստի նախ առաջին յետոյ երկրորդ ճամբուն մէջ մտաւ. բոլոր դռները քննեց, ամեն պատնէշներուն վրայէն նայեցաւ, ամեն մէկ պատին ներքեւէն անցաւ, ծակերէն վանդակներուն ներսը նայեցաւ. քանի մը պարապ խանութներու զարկաւ, բայց պատասխան չընդունեցաւ. վերջապէս երկու ժամ ամբողջ պարապ տեղը խուզարկութիւն ըրաւ :

Իրիկուան ժամը ինը զարկաւ. գիշեր էր. ձայն բնաւ չէր լսուեր և այս ամայի փողոցին մէջ ուրկէ կեանքը կտրծեա լոյսին հետ քաջուած էր, բնաւ չարժում մը չը տեսաւ :

Մօրիս յուսահատ ետ դառնալու վրայ էր երբ նեղ ճամբու մը մէջ լոյսի մը

յայտ հետէ օտար ոճրագործներու դատատանը տուանց հիւպատոսաց միջամտութեան տեսնելու համար :

— Դեկտեմբեր 20ին Խալիլ Եգիպտոսի պառլամենտի նորակալ ժողովը ատենաբանութեամբ մը բացեալ է :

— Թայմզ կը ծանուցանէ թէ Քալթալոյ բնակիչաց Աւստրիոյ դէմ սկսած ապրտա Դուլթիւնը հետզհետէ կը մեծնայ :

— Երէկ պատերազմի տուգանաց խնդրոյն համար վերստին ժողով եղաւ, և Ռուսիոյ պատուիրակները իրենց ստացած նոր հրահանգին համեմատ դարձեալ պնդեցին թէ մտքաստան աւելորդ հասոյթը, Պուլվարիոյ և Բաթէնթի տուրքը եւրոպացի պարտատեարց պէտք չէ տրուի : Սակայն օսմանեան պատուիրակները Բ. Դրենն նոր հրահանգ ստացած չըլլալով, պատասխան մը չեն տուեր. բայց կըսուի թէ այս օրերս քանի մը նիստ ևս պիտի ըլլայ խնդրոյն վերջնական որոշում մը տալու համար :

ԿԱՂԱՆԴ

ԵՒ

ՓՐԷՆԿԵՍՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կեդրոն Նորայրի բառաթերթից, կեդրոն Զմիւռնիոյ Մսերեանի գրեանց, կեդրոն Տըփլիսու Փարոսի Հայաստանոյ, եւայլն եւայլն :

ՀՈՍ

Կաղանդի վերաբերեալ զանազան նուէրներէ, դպրոցական գրքերէ և պատկերներէ զատ կը գտնուին նաեւ :

Քալթալոյ ժողովը 20ին Խալիլ Եգիպտոսի պառլամենտի նորակալ ժողովը ատենաբանութեամբ մը բացեալ է : Դեկտեմբեր 20ին Խալիլ Եգիպտոսի պառլամենտի նորակալ ժողովը ատենաբանութեամբ մը բացեալ է : Դեկտեմբեր 20ին Խալիլ Եգիպտոսի պառլամենտի նորակալ ժողովը ատենաբանութեամբ մը բացեալ է :

Սմենէն աւելի ծնողք հոս դիմելու են 3 դրչ. ի ձեռնին տօք. Փէշարմալճեանի առողջաբանութենէն մէկ մէկ հատ դնելու եթէ կուզեն որ իրենց զաւակները առողջ և կայտառ ըլլան :

Պօլիս Ուղուս չարշի Գիլիտ խանի կից

փայլիլ տեսաւ : Խալիլ մուր ճամբուն մէջ մտաւ, առանց տեսնելու որ հետաքրքիր գլուխ մը կէս ժամէ ի վեր սլառի մը վրայ բարձրացած կարգ մը ծառերու մէջէն զինքը կը դիտէր, իւր բոլոր շարժումները կը գնէր և յանկարծ պատին ետեւ պահուեալ էր :

Այս գլուխը աներևութեանէն քանի մը բոսք վերջը նոյն պատին մէջէն սլառի գլուխ մը երեք հոգի դուրս ելնելով, Մօրիսի գացած ճամբուն մէջ մտնան, մինչդեռ չորրորդ մը զգուշութեան համար նոյն ճամբուն դուռը կը գոցէր :

Մօրիս ծառուղիին ծայրը բռնի մը գրտած էր, որուն միւս կողմը լոյս մը կը փայլէր : Աղքատ և մեղաւոր տան մը դուռը զարկաւ. սակայն զաւակներուն պէս լոյսն ալ մարեցաւ :

(Ծարուհակէ)

ԱՐՄԷՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ եւրոպայ գիւնի շինելու արհեստը
լաւ ուսած է, այս անգամ Ադրիանու-
պօլիս յատուկ գիւնի շինելով և մայրա-
քաղաքս բերելով խիստ ընտիր տեսա-
կէն, փոքր և մեծ քանակութեամբ կը
վաճառէ Ղալաթիա խուրշուելու խան
թիւ 45 վաճառատուներ:

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՅՑ

1882 ՏԱՐԻՈՅ

Սեպտեմբերի 14-ը. Հիւանդանոցի Հայոց
Տպագրութիւն Արամեան

Երկու հարկեր քառասուն երեսէ բաղկաց-
եալ սոյն ընդարձակ տպագրութիւնը բացի
ըտն Օրացուցէ կը պարունակէ հետեւեալ կա-
րեւոր ճոխ տեղեկութիւններն:

Վիճակագիր Տաճկաստանի. — Օսմանեան
Պետականք ի զանազան աշխարհս. — Դեռսպանք
և հիւպատոսք օտար տէրութեանց ի Մայ-
րաքաղաքիս. — Յանկ Օսմանեան Սուլթանաց.
— Իշխանութիւնը ընդ գերիշխանութեամբ
Սուլթանին. — Հայրապետութիւնը Հայոց. —
Պատրիարքութիւնը. Անդամք Ազգ. ժողովոյ
և կրօնային ատենի. Անդամք Քաղաքային
ատենի և Վարչական ունեւկի. Անդամք Ա-
մուսնական ատենի, և Ազգ. Կեդր. դատա-
րանի Անհատական ատենի, և պաշտօնեայք
Պատրիարքարանի. — Ընդարձակ վիճակագրու-
թիւն տէրութեանց՝ Գերմանիոյ, Գաղղիոյ,
Անգլիոյ, Աւստրիոյ, Ամերիկայի, Իտալիոյ,
Պէրճիքսի, Եւրոպայի, Բոսնիական, Տանի-
մարգայի, Մէքսիքայի, Քաթանի, Շուէտ Նոր-
վեկիոյ, Յունաստանի, Չիլիի, Պարսկաստանի,
Չինոյ, Պրաղլիւոյ, Սլոնիոյ և Հոլանտայի.
— Պատմութիւն ժամանակագրական երևելի
անցից. — Նոր ջուշակի գնոց հեռագրութեանց
Եւրոպական և Ասիական քաղաքաց Թուրքիոյ
— Նիւ (Մարիֆա) հեռագրի ըստ նոր կար-
գադրութեան Միջազգային հեռագրութեանց:

— Յուշակի գնոց Եւրոպական Միջազգային
թղթատարութեանց. — Եւրոպական նաւակա-
տուներ ի Կ. Պօլս, Գերմանական: Անգլիական,
Աւստրիական, Ֆրանսական, Հելլենական և
Ռուսական. — Ժամանակացոյց սուրհանդակաց
Օսմանեան Միջազգային թղթատարութեանց.
— Յուշակի գնոց Եւրոպական Տաճկաստանի
երկաթուղեաց. — Յուշակի գնոց և ժամանա-
կացոյց Երկաթուղեաց, Մասնուէ, Աւստրիա-
կան, Մէքսիքի Մարիթիմ, Բաքէ Լին և Ընդ.
և Ռուսական ընկերութեան չողենաւոց. —
Տոկոսաւոր և պարգեւաւոր արժէթուղթ
ղլխաւոր տէրութեանց և քաղաքաց Եւրո-
պիոյ, Յուշակի պարգեւաց. — Այլեւայլք,
Նորակներէն Շուէտացոյց ուղեւորութիւնն
ի հիւսիսային բուեն, Ֆիլիքսթրա ուղղը, Չի-
նոս պարիսպը, Յորեն արտադրող երկրքը,
Երկաթուղեաց արագութիւնը, Գաղթականութեան
թիւն յԱմերիկա, Լրագրաց թիւը, Վաճառա-
կանութիւն օտեւոյ և արծաթի, Գաղթական-
ութիւն Հայոց ի ձաւա. — Անգլային մամուլ.
— Գլխաւոր աղբաց դրամներուն բաղդատու-
թիւնը Թուրքիոյ և Ֆրանսայի դրամներուն
հետ. — Գլխաւոր աղբաց չափերուն բաղդա-
տութիւնը Թուրքիոյ չափերուն հետ. — Բաղ-
դատական յուշակ տարածութեանց և բնակ-
չաց Եւրոպական տէրութեանց. — Ծանուցում
Արամեան տպարան և Կրատուն Բարիպո:

Կը ծախուի մասնաւորապէս Արամեան
տպարանը և ամեն դրամաւաճաց քով
նաեւ Ազգ. Հիւանդանոցի դրամսեւեակը:
Դիւն 3 ՂՐՈՒՇ

ԴԱՍԻԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՍ

ՆԱԽԱԳԻՏԵԼԻՔ

Բարոյական և բնական իրաց
Թարգմանութիւն Կարնոյ Ազգ. Տպարոցի
աշակերտաց

Ընթերցանութեան արժարի դրոյքը մ'է և
կրնայ Նոր Տարուոյ ատիւն խիստ յարմարա-
պէս իբր նուէր դործածուիլ: Կը զտուի բոլոր
դրամաւաճաց քով և Ղալաթիա, Չաքքերեան
Յարութիւն Էֆէնտի թղթաւաճառանոցը,
թիւ 46: Դիւն է 60 փարա: Շատ զնոյններուն
սովորականէն աւելի ղեղչ կըլլայ:

ՓԱՆԱՍԷ

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍՍՄԱՐԱՅԻՈՅՆ

Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատուներ ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ:
Փանասէն իւր օգտակարութեամբ, ինչպէս Ամերիկայի և Եւրոպայի, նոյնպէս և Թուր-
քիոյ ալ և ալ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է:
Փանասէն գեղացոյց և գաւառացոյց բժիշկն ու բարեկամն է, և մեծ օրհնութիւն
մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու գեղ և դարման հաղիւ կը գտնուին:
Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով բոլորովին անվնաս է: Փանասէն այրածին ցաւը
կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ: Նոյնպէս և մարմնոյն կտրուած ու ճմուռած տեղե-
րուն ցաւն ու բորբոքը շուտով կ'անցնէ:
Ձգային, յօղային և ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելով՝ տաքնապեալ կը հան-
դարտեցնէ: Ստամոքսի, փորի և աղեսոց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարու-
թեանց առաջը կ'առնուի:
Փանասէն ակոյսի սաստիկ ցաւերը շուտով կը բուժէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրա-
ւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով շուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին: Փանասէն կը
բժշկէ նաեւ փորճարութիւն, թանցք, հաղ, ջերմ, կոկորդի բորբոք և ուռնցք, մէջքի ցաւ
և ալ զանազան ախտեր, որոց սկզբնապատճառը գրեթէ նոյնն են: Այսպէս կը վիպին չա-
տեր, որք փորճած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտը և ճանապարհորդը իրենց
մօտ փանասէ պահելով և յանկարծական դժուարութեանց առնալ գործածելով մեծ օգուտ
կը քաղեն և ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնուին: Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն
վրայէն քսելով և թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը դործէ:
Գործածութեան կերպը հետն է: Գլխաւոր վաճառատուղին է, Ղալաթիոյ Նէնի-ձամիի դրան
կից Մինասեանին Ամերիկեան վաճառատուներ, նաեւ մայրաքաղաքի գեղադործաց քով ու գա-
ւառներն ալ կը գտնուին:

ԴՈՐՈՒՐԱՆ ԵՆԵՒՆԷ ԴԻԱԽՈՏԻ
ԳՕՆԹԻ ԵՂԱՐԱՔ ԵՒ ԵԱԶԻՆԻ

Ղալաթա. Սանտրոգըրար փողոց 409
Ստորագրեալքս առեւտրական բոլոր պա-
տասնատուութիւնը մեր վրայ առնելով ԳՕՆ-
Ի Եղարաց և Եազինի հետ ընկերութեամբ
Ղալաթիոյ Սանտրոգըրար փողոցը թիւ 430 դոր-
ծատուն հաստատելուս ի վեր՝ արժանապէս
քաջայերուէցանք պատուարժան յոճախորդաց
բաղմութենէն: Ամէն որ լաւ գնահատեց մեր
գործարանէն ելած ծխախոտոյն ընտրութիւնը,
ճաշակը և զինկերուն չափաւորութիւնը տե-
սակներուն համեմատութեամբ, ուստի և մեզ
հարկ եղաւ, աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը
տալ մեր գործածութեանց:

Եւ նախ մեր գործարանն ու վաճառատուներ
փոխադրեցինք առաջնոյն դիմացը 409 թիւ շէն-
քին մէջ, և իւրան համեմատ ընդարձակու-
թեամբ խիստ յարմարութիւն ունի թէ մայրա-
քաղաքէս թէ գաւառներէն և թէ օտար եր-
կիրներէ եկած բաղաթիւ հրամաններն յոյժ
գոհացողիչ կերպիւ և փութով կատարելու:
Երկրորդ ծխախոտոյքերն արտադրող ամեն
կողմ և մանաւանդ յիշիճէ յատուկ գործակալ-
ներ կարգելով սկսած ենք մասնաւոր ինամօք
պատրաստել տալ բերքը և ահա այս խնամոց
և զոհողութեանց շնորհիւն է որ այսօր ամեն
նախը և հոսաւէտ ծխախոտներ կարող ենք
մատակարարել նաեւ 130նոց, 200նոց, և 300
նոց և աւելի բարձր գիներով ըստ տեսակին:
Այսուհետեւ ոչ ոք պիտի վարանի իւր ճա-
շակին յարմար ընտիր ծխախոտ գտնելու մասին,
բաւական է զիմիւ մեր վերայիշեալ գործատուներն
ի Ղալաթիա Սանտրոգըրար փողոց թիւ 409,
և կամ ամեն ծխախոտներէ խնդրել մեր
գործարանէն ելած ասպարէսներէն:

Ծան. Օտար երկիրներէ ասպարէս ուղղուները
կը մասնակցին այն միջնաշնորհին, զոր ունինք
կայսերական կառավարութենէն, որ է պանտրօլի
տուրքէն ազատ ըլլալ, որով 0/0 ին 20, ահ
կուսնան:

Վաճառատուներն են.
Ղալաթիա Սանտրոգըրար թիւ 409
Ձընտան գարու 25 օմէկիճիճէ » 29
Էմին-Էօնիւ » 56

ՏԵՄԻՐԳԱՓՈԼԵԱՆ ԵՂԱՐԱՔ

ԸՆԹԱՅԻ

ԴԱՍԻԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԿՐՈՒԹԵԱՆ

Նոր գասագիրք
ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
(Մտաւոր և գրաւոր)
Առաջին ու երկրորդ տարիներու համար
Աշխատասիրեաց Յ. Գ. Փալապաշեան
Բ. Տպագրութիւն

Մանկավարժական արդի սկզբնաց
համաձայն պատրաստուած սոյն Դասա-
գրքին առաջին տարին՝ երկրորդ տար-
ւոյ յաւելմամբ և մաքուր տպագրու-
թեամբ ի լոյս ընծայուած է և կը ծախ-
ուի բոլոր գրավաճառաց քով:
Դիւն 3 ՂՐՈՒՇ:

ՆՈՒԷՐ ԿԱՂԱՆԴԻ

Պատկերադար
ԴԻՆՑ Ս. Յ. ՓԱՓԱՉԵԱՆ

Սոյն գիրքը՝ որ տղայոց համար խիստ
յարմար է, գեղեցիկ պատկերներով
ղարգարուն և կը պարունակէ իր մէջ զա-
նազան մանրավէպեր, խրատներ և այլ բա-
րոյական գասեր. որ դպրոցական երկ-
սեռ ուսանողը անշուշտ կրնան մեծ օ-
գուտ քաղել:

Կեդրոնատեղին է Ուղուն չարչիճը-
րէնկեան գրատուներ. կը գտնուի նաեւ
ճգողը Հայ գրավաճառաց քով: Դիւն 40
փրյ: Դպրոցաց համար ղեղչ կըլլայ:

ՏԵՐ-ԽՐԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Բիգափաշախան քիւ 14